

"FİKRİN AYNASI" -

Nazir Çərkəzoğlunun publisistikası fəvqündə

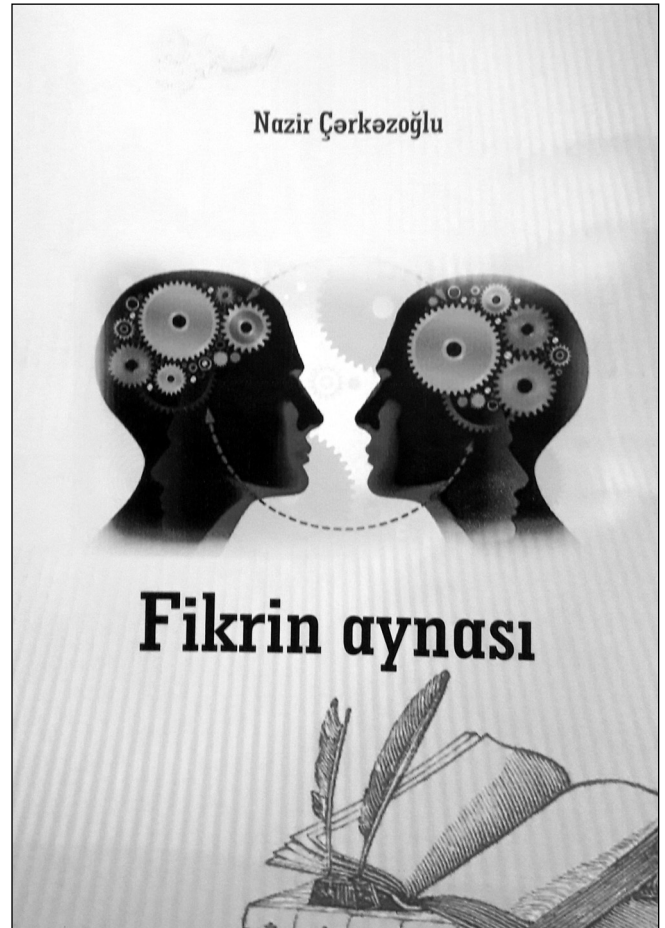
Yazıçı-publisist Nazir Çərkəzoğlu ilə tanışlığımın tarixçəsi o qədər də böyük bir tarixə malik deyil: cəmi dörd il yarım bir zaman kəsiyi, bəlkə də bir az çox olar. Lakin mənə elə gəlir ki, mən elə onu anadan doğulduğum bir gündən tanıyıram. Böyük qardaşım kimi...

Nazir Çərkəzoğlu ilə yaxınlığım dostum Aşıq Şahsoltanın məsləhəti ilə "Dirili Qurbani" saz-söz məclisinə ayaq açdığım bir gündən etibarən başladı. Əvvəlcə onu bir yazıçı-publisist, gözəl qələm sahibi kimi tanıdım. Zaman keçdikcə isə yüksək insani duyğulara məxsus bir insan kimi tanıdım və yaxından tanıdıqca da sevdim ən sonda bir dost kimi...

Nazir Çərkəzoğlu ötən əsrin 80-90-cı illərində yazdığı ufaq-təfək məqalələri ilə dövrü mətbuatda çıxış etməsinə baxmayaraq, ədəbi aləmə mənim kimi çox gec gəlsə də, qısa müddətdə böyük bir yaradıcılıq yolu keçmiş, "Ağbulağın göz yaşları" (2012), "Vahid Tumaslı dünyası" (2013), "Gəyən düzü" (2014), "Gözləyəsi kimim var?!" (2015) kimi hekayə, povest, roman və araşdırma kitabları ilə oxucuların rəğbətini qazanmışdır.

Çox sevindirici haldır ki, bu günlərdə yazıçı qardaşımın "Fikrin aynası" adlı növbəti kitabı işıq üzgü görmüşdür. Bu kitabı ön sözdən başlamış mündəricatına qədər sevə-sevə oxudum. Nazir Çərkəzoğlunun publisistikasının əksini "Fikrin aynası" kitabının fəvqündə daha dolğun şəkildə gördüm.

Yazıçı-publisist qardaşım yaxından tanıdığı, yaradıcılığını diqqətlə izlədiyi şair və yazıçıların əsərlərini oxuduqdan sonra aldığı duyğusal hisslərlə kifayətlənmir, o əsərlərə arxa çevirib getmək istəmir, o əsərləri özünün könül süzgəcindən keçirir. Hər bir əsəri

özünün görə bildiyi nöqtədən - öz baxış bucağından dəyərləndirir. Bu isə olduqca sevindiricidir.

"Sözün yeri könüldür, ismarladığı yer düşüncədir, onu qüvvətləndirən ağıldır, meydana çıxaran dildir, bəzəyi biçimli söylənməsidir, tutarlılığı isə doğruluğundandır". N. Çərkəzoğlunun "Xatirələr sorağında" məqaləsində sözə verdiyi bunca böyük dəyər mənə elə onun kimliyinin ən bariz təcəssümü, ən aydın ifadəsidir.

Nazir müəllim sıradan bir rus dili müəllimi olub. Lakin onun bəzi məqalələrindəki tarixi keçmişimizə müraciəti, tarixi məxəzlərdən düzgün və yerində istifadə etməsi, tarixi keç-

mişi dolğun əks etdirməsi insanı heyretləndirməyə bilmir. Bu baxımdan "Xatirələr soracağında" məqaləsindəki araşdırması diqqəti daha çox cəlb edir. XVI-XVII əsrlərdə Qaramanlı tayfasının gəlib Cəbrayıl da yerləşmələrindən və Çələbilər kəndində açdıqları mədrəsə kompleksindən yazmaqla yetinməyən yazıçı eyni zamanda böyük Azərbaycan şairi Molla Vəli Vidadinin də bu mədrəsədə təhsil almasından və sonralar Tumaslı qızı ilə evlənib, qalib burada dərs deməsindən söhbət açmaqla əllərimizdən tutub bir anlığına o dövrə səyahət etdirir. Buna isə yalnız və yalnız sevinmək olar. Bu cür araşdırmaları yazıçı qardaşımı gözlərim önündə daha da böyüdüür və ona baş ucalığı gətirir.

Nazir Çərkəzoğlunun publisistik məqalələrinin dili son dərəcə sadə, aydın və rəvan olduğu qədər də rəngarəngdir. Hər bir məqaləsindən mükəmməl və mükəmməl olduğu qədər də dolğun bir fikrə yiyələnirsən. Onun məqalələrini yayın qızmar çağında ağır zəhmətdən sonra tər tökə-tökə ürəyimi sərinlətmək üçün içdiyim bir ovuc suya bənzərdədim, mübalığəsiz...

"Dərnlərə əyilmədən yaşadı, Əşir müəllim" məqaləsində mərhum gözəl yazıçımız Əşir Bəşiroğlunun yaradıcılığından söz açan Nazir müəllim, həm də bu yaradıcı insanın keşməkeşli ömür tarixçəsini həyatındakı faciəli anları da qısa şəkildə əks etdirir, bu ağrı-acılar önündə onun əyilmədiyini göstərir və sonda belə bir əlavə edir: "Rəhmətlik Xəlil Rzanın belə bir misrası var: "Kişinin kişilik tacıdır dözümlü". Bəli dözümlü olmaq, qürurlu dayanmaq biz kişilərin - ataların payına düşən aqlın yazımıdır..." Bu əlavə mənə hər birimizin həyat kredosu olmalıdır.

Nazir Çərkəzoğlunun qələmə aldığı hər məqalədə tədqiq etdiyi, araşdırdığı obyektə qarşı dərin sevgi və şükranlıq hissi vardır. Böyük bir ustalıqla yazdığı o məqalələri oxuduqca sən də onun qəlbindən axan o sevginin axımından istər-istəməz axırsan. Yaxın

dostu şair Əjdər Yunus Rzanı (mənim də dostumdur), şagirdi şair Malik Əhmədoğlunu, şagirdi gözəl jurnalist "Xudafərin" qəzetinin baş redaktoru Şakir Əlifoğlunu, şair Mirzə Mirimlini, yazıçı Qorxmaz Abdullanı, şair İsmayıl İmanzadəni və digərlərini sevməyə bilmirsən.

El qədrini bilməz naşı,

Namərd gördüm addım başı.

Araz gözlərimin yaşı

Dilim yana-yana qaldı. - deyən Vahid Tumaslı kimi bir el şairini axı necə sevməmək olar?..

Nazir qardaşımın "Qara sazın hekayəti" adlı məqalə-araşdırmasında Aşıq Elman Hacıyev kimi ustad sənətkarımızın acınacaqlı həyat tarixçəsinə işıq tutması son dərəcə təqdirəlayiq bir uğurdur.

Nazir Çərkəzoğlunun "Fikrin aynası" kitabının birinci hissəsini əgər onun publisistik məqalələri təşkil edərsə, ikinci hissəsində isə sənət dostlarının onun haqqında yazdıqları fikirlər yaradıcılığına verilən dəyər təşkil edir. Yazıçı dostunun yaradıcılığının parlaq əksi Vidadi Dağtumaslının, Yusif Dirilinin, Vaqif Ağalarovun, Qorxmaz Abdullanın və digərlərinin qələmlərinin aynasında daha aydın görünür.

Şakir Əlifoğlu yazır: "Yazıçı publisist Nazir Çərkəzoğlu bu minvalla həyatı gerçəkliklə publisistik düşüncələri arasında canlı körpü salır, oxucusunun diqqətini quru kağız üstündə canlı həyat səhifələri ilə məşğul edir".

Son olaraq qeyd etmək istərdim ki, "Fikrin aynası" kitabı Nazir Çərkəzoğlu yaradıcılığında yeni bir uğurdur. Uğur kimi də ön böyük alqışa layiqdir.

Ələsgər TALİBOĞLU

Şair-publisist,

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü,

Məmməd Araz mükafatı laureatı